

Bättre Kemi på Svenska

Svenska Kemistsamfundet verkade länge för att stärka kemi på nationell nivå. Under ett par decennier kring millennieskiftet flyttades fokus allmänpolitiskt till internationalisering, överstatlighet och anglifiering. Nu svänger pendeln tillbaka i Europa till nationella prioriteringar av språk och kultur (kort översikt nedan). Frågan är då hur detta kan följas upp i Sverige inom kemi och naturvetenskap.

Språket nyckel: Det egna språket är en huvudnyckel till nationella framsteg. Nästan ingen når samma intellektuella nivå på sitt andraspråk. Även EU ger faktiskt möjlighet för användning av nationella språk inom olika organ. För översättning till andra språk finns allt bättre tekniska hjälpmedel. Sverige har på många områden i onödan invaderats av halvdålig engelska. För Chalmers belystes problemet 2009 vid ett [seminarium om språkpolicy](#). Detta ger också en bakgrund till dagens diskussion om bättre kemi på svenska.

Prioriteringar: Bland uppenbara möjligheter att höja nivån på kemi och annan naturvetenskap via mer och bättre svenska kan nämnas:

- God svenska i tal och skrift prioriteras för information och vid olika typer av arrangemang
- Svensk litteratur prioriteras för kurser och utbildningar på svenska med främst svenska deltagare
- Starkare incitament för både doktorander, forskare och yrkesverksamma att publicera populärvetenskapligt på svenska
- Fler bidrar på sociala medier med kunskap och granskning av språkligt och sakligt bra kvalitet.

Diskussion: Utvecklingen från pappersmedier via hemsidor till sociala medier belystes. Parallellt har användningen av fasta och rörliga bilder ökat snabbt på kort tid. En video kan göras enkelt med en mobil och länkas upp på en hemsida. På sociala medier kan specifika målgrupper snabbt och effektivt nås med taggar typ [#kemister](#). Aktuella bidrag från deltagare i gruppen diskuterades. På dessa sätt är det nu möjligt för alltfler kemister att enkelt nå ut bättre med angelägen kunskap och granskning på svenska i både tal och skrift.

Bakgrund – Europa och Sverige

Mer nationellt Europa: Upptaget av alltfler nationer från gamla Sovjet och Balkan förändrar EU. Dessa har fått offra mycket för sin frihet och driver EU i mindre överstatlig riktning. Sveriges nordiska grannländer har på motsvarande sätt en stark nationell medvetenhet från andra världskriget. På senare år har särskilt migrantrycket från MENA stärkt nationell politik även i för EU centrala medlemsstater som Österrike och Italien.

Överstatlighet: Grundtanken med EU var att utnyttja viss överstatlighet för frihandel. Under globaliseringsvågen utökades detta till många fler områden. Detta kritiserar nu skarpt, samtidigt som även frihandel ifrågasätts av föredömet USA. Överstatlighet drivs dock av Frankrikes auktoritära president med eget maktparti och stormaktsambitioner. Även Spanien motarbetar ökat nationellt oberoende, särskilt för Katalonien.

Sverige och Europa: Längre har Sverige haft en avvikande okritisk inställning till överstatlighet via EU och FN. Sverige har sluppit att den hårda vägen inse betydelsen av nationellt självbestämmande. Men inför valet till EU finns nu tydliga skillnader mellan olika partier. Väljare har chansen att prioritera mellan nationellt självbestämmande och överstatlighet.

Svensk kultur: Vid sidan av EU trängs svensk kultur hårt av anglifiering. Amerikanska och brittiska influenser tillåts invadera både svenska språket, utbildning och näringsliv. Samtidigt pressas nu svensk kultur liksom svenska välfärdssystem av en för Europa exceptionellt stor utomeuropeisk invandring. Både Brexit och EU-val kan aktualisera dessa frågor.

Diskussion: Prioriteringen av engelska på akademisk nivå i Sverige riskerar att leda till att svenska blir ett språk främst för lågutbildade. Tendensen förstärks av politisk satsning på svenska för invandrare, samtidigt som svenska politiker liksom akademiker själva har använt engelska för att stärka internationalisering och globalisering.

Apropå valet i Finland dagen före träffen lyftes insatser där för svenska som minoritetsspråk fram. Åbo Akademi prioriterar starkt svenska. Motsvarande insatser saknas för svenska som minoritetsspråk inom Europa. Krav på en politisk prioritering av svenska språket kan nu förväntas i ett mer nationellt medvetet Europa.